

01 2024

Bulletin o aktuálních (nejen) právních otázkách | www.schoenherr.eu

Editorial

V novém vydání Schönherr Journalu se tentokrát věnujeme aktuálnímu a stále diskutovanějšímu tématu ESG (Environmental, Social and Governance). V době, kdy se otázky udržitelnosti, společenské odpovědnosti a transparentního řízení dostávají do popředí zájmu firem, investorů i širší veřejnosti, vám naši specialisté přináší články, které se věnují nejnovějším trendům, legislativním změnám a praktickým výzvám v oblasti ESG.

Doufáme, že vás naše příspěvky inspirojí a poskytnou vám cenné informace, které využijete při rozhodování a strategickém plánování. Jsme připraveni být vám partnery na cestě k udržitelné budoucnosti.

S přáním příjemného čtení
redakční tým Schönherr Journal

Přichází velká nejistota pro investory v ochraně ZPF?

Mgr. Kateřina Lehečková, advokátka,
e-mail: k.leheckova@schoenherr.eu;
Mgr. Pavel Bederka, advokát,
e-mail: pa.bederka@schoenherr.eu

V uplynulých letech došlo k několika zásadním změnám do zákona č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu („ZZPF“), jejichž deklarovaným účelem bylo zvýšení úrovně ochrany zemědělské půdy, především nejcennější půdy I. a II. třídy ochrany. Chystané změny mohou mít zásadní dopad na přípravu investičních projektů na zemědělské půdě, a to ve všech třídách ochrany půdy.

Od roku 2015 je možné umísťovat záměry na nejcennější půdě I. a II. třídy ochrany, pouze pokud je prokázáno, že jiný veřejný zájem výrazně převažuje nad veřejným zájmem na ochraně zemědělského půdního fondu („ZZPF“). Od roku 2021 se při odnímání půdy ze ZPF rovněž posuzuje, zda návrh na odnětí půdy ze ZPF obsahuje opatření k zadržení vody v krajině. Původní požadavek obsažený v ZZPF, aby byl tento veřejný záměr zohledněn i tehdy, když se posuzují již vymezené zastavitelné plochy, byl zrušen poslední novelou, účinnou od 1. 1. 2024.

Území, na kterém se hledá nezemědělská plocha

Novela ZZPF byla schválena Parlamentem ČR a čeká na podpis prezidenta republiky, účinnosti by měla nabýt dne 1. 7. 2024. Tato novela zcela nahrazuje klíčový § 4 ZZPF novým zněním, které ruší dosavadní domněnku nezbytnosti odnětí půdy ze ZPF v případě, že na území obce není jiná plocha k dispozici. Nově by se měla podmínka „nezbytnosti“ posuzovat ve fázi určení plochy k jinému než zemědělskému účelu, tedy ve fázi územního plánování.

Dosud bylo možné alespoň předpokládat, že k odnětí půdy ze ZPF bude dán souhlas, pokud alternativní plocha není v dané obci k dispozici. Po nabytí účinnosti novely ZZPF reálně hrozí, že tato změna bude vykládána orgány ochrany ZPF tak, že se budou alternativní nezemědělské plochy (např. brownfieldy)

pokračuje na straně 2

Zkomplikuje novela hledání pozemků pro investiční projekty?

Přichází velká nejistota pro investory v ochraně ZPF?

Mgr. Kateřina Lehečková, advokátka, e-mail: k.leheckova@schoenherr.eu;
Mgr. Pavel Bederka, advokát, e-mail: pa.bederka@schoenherr.eu

pokračuje ze strany 1

hledat na širším území. Takové plochy se totiž mají využít přednostně, a to – s odkazem na aplikaci zásad uvedených v § 4 ZZPF – také ve fázi odnímání půdy ze ZPF pro konkrétní záměr. Takové „hledání“ může vést k tomu, že orgány ochrany ZPF odmítnou vydat souhlas s odnětím půdy ze ZPF.

Tato novela může potenciálně zásadně zkomplikovat vyhledávání pozemků vhodných pro investiční projekty, neboť ani vymezení zastavitelných ploch určených k průmyslové zástavbě v územním plánu obce nebude zárukou, že orgány ochrany ZPF vydají souhlas s odnětím půdy pro investiční záměr, případně za jakých podmínek. Již dnes jsou žadatelé v nesouhlasných stanoviscích odkazováni na hledání brownfieldů v okruhu desítek kilometrů, bez ohledu na to, že takové plochy mají zcela nevyhovující dopravní napojení nebo například leží v blízkosti center měst. Nehledě na to, že tento postup nemá v současnosti oporu v zákoně, jak potvrdily i správní soudy².

Ochrana mimoprodukčních funkcí půdy

Projednávaná novela ZZPF zavádí ochranu „mimoprodukčních funkcí půdy v území“³, mezi které zákon řadí celou škálu faktorů od schopnosti zadržovat vodu v krajině přes ochranu společenstev živo-

čichů až po vliv na místní mikroklima. Je otázka, zda se tím nestírá význam složkové ochrany životního prostředí, neboť jak vodní režim, tak ochrana živočichů mají vlastní oborový zákon na svou ochranu. Orgány ochrany ZPF tyto faktory již dnes uvádí ve svých nesouhlasných stanoviscích, byť bez zákonné opory je přinejmenším sporné, jestli by měly takové faktory brát v potaz. Výslovným zakotvením v zákoně dostanou orgány ochrany ZPF další nástroj, kterým mohou určovat podmínky, za nichž bude možné investiční záměr v území realizovat.

Zákaz záměrů pro obchod a skladování na půdě I. a II. třídy ochrany

Novela ZZPF jasně stanoví, že napříště nebude možné na nejvyšších třídách povolovat záměry pro obchod nebo skladování, pokud by k tomu bylo nutné odejmout ze ZPF půdu o výměře nad 1 ha. Tento zákaz ale není absolutní – podle přechodných ustanovení bude možné v již vymezených zastavitelných plochách půdy ze ZPF pro tyto účely odejmout ještě do 1. 1. 2035. Během této doby musí být vydáno navazující rozhodnutí (typicky rozhodnutí dle stavebního zákona). Další výjimka z uvedeného zákazu je stanovena pro agrivoltaiku, tedy fotovoltaické elektrárny na pozemcích, které jsou současně využity k zemědělství.

Zvýšení odvodů za odnětí půdy ze ZPF

Součástí novely ZZPF je také navýšení sazeb odvodů ze ZPF, a to ve všech třídách ochrany. Paradoxně nejvyšší zvýšení se má dotknout půd nejhorších, kde půjde o 33 %, zatímco u vyšších tříd ochrany o 20–25 %, přičemž nejnižší navýšení čeká půdu zařazenou v I. třídě ochrany. Zcela zásadní pro povolování investičních záměrů je ale projednávaná novela ZZPF pro záměry, které nenavazují na zastavěné území obce. Pro ty je stanoven nový koeficient 10, kterým se sazba odvodů násobí.

Náš ESG tým

Jan Kupčík
Advokát
+420 608 425 556
ja.kupcik@schoenherr.eu

Jan Kupčík je advokátem kanceláře Schönherr od roku 2022. Specializuje se na soutěžní právo, regulaci a právní aspekty udržitelnosti. Má rovněž rozsáhlé zkušenosti se spory, zejména z nekalé soutěže, a fúzemí a akvizicemi. Jan poskytuje poradenství klientům z různých odvětví a oborů, včetně telekomunikací, bankovníctví, dopravy, digitální ekonomiky a obnovitelných i klasických zdrojů energie. Významnou součástí jeho praxe je také oblast prověřování zahraničních investic. Jan je zároveň předsedou komise pro životní prostředí a energetiku ICC ČR. V tomto čísle našeho žurnálu se zaměřil na směrnici o náležité péči podniků v oblasti udržitelnosti.

Kristýna Zmatlíková
Advokátka
+420 225 996 528
kr.zmatlikova@schoenherr.eu

Kristýna Zmatlíková je advokátkou v advokátní kanceláři Schönherr od roku 2022. Ve své praxi se kromě poradenství v oblasti M&A, práva obchodních korporací a nemovitostí zaměřuje na poradenství obchodním společnostem v oblasti ESG a regulace související s ochranou životního prostředí, a to jak z hlediska povolení a omezení činnosti společností v různých průmyslových odvětvích a odpovědnosti za porušení environmentálních předpisů, tak při přípravě různorodé smluvní dokumentace vztahující se k problematice ochrany životního prostředí. Je členkou Komise pro životní prostředí a energetiku při Mezinárodní obchodní komoře.

Kristýna Tupá
Advokátka
+420 225 996 534
krtupa@schoenherr.eu

Kristýna Tupá je advokátkou pražské kanceláře Schönherr od roku 2022. Kristýna má zkušenosti s poskytováním poradenství při finančních transakcích a v oblasti finančních služeb, a to jak mezinárodním, tak lokálním klientům, které získala během svého působení v mezinárodních advokátních kancelářích. V rámci své praxe se rovněž zaměřuje na udržitelné financování. Je členkou Komise pro životní prostředí a energetiku při Mezinárodní obchodní komoře. V tomto čísle našeho žurnálu se zaměřila na „evropské zelené dluhopisy“. Více v jejím článku na str. 4.

Monika Voldánová
Advokátka
+420 225 996 531
m.voldanova@schoenherr.eu

Monika Voldánová působí v advokátní kanceláři Schönherr od roku 2015. Zaměřuje se především na právo v oblasti life sciences, potravin, kosmetiky, tabákových a dalších spotřebitelských výrobků, obecné smluvní právo a právo nemovitostí. Je členkou Komise pro životní prostředí a energetiku při Mezinárodní obchodní komoře. V souvislosti s ESG se zaměřuje zejména na problematiku green claims a greenwashingu, na niž je zaměřený i její článek v tomto čísle – více na straně 5.

Sněmovní tisk 579 – znění novely ZZPF

1. § 4 odst. 2 ZZPF v současném znění: „Za nezbytný případ se považuje zejména neexistence ploch uvedených v odstavci 1 na území obce, na kterém má být záměr, který se dotýká zemědělského půdního fondu (dále jen „záměr“), realizován, popřípadě na území dvou nebo více obcí, jedná-li se o záměr, který přesahuje území obce.“
2. Rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 31. 8. 2023, čj. 43 A 68/2022-92, rozsudek byl převzat do Sbírky rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 4521/2023.
3. Nově navržený § 4 odst. 1 písm. g) ZZPF: „... mimoprodukční funkce zemědělské půdy jsou zejména funkce filtrační, akumulační a retenční, pufrací, transformační a asanační, funkce transportní, funkce půdy jako biotopu pro rostliny a živočichy, funkce půdy jako prostředí umožňujícího vznik příslušných biocenóz a dále funkce půdy jakožto stabilizační složky mikroklimatu a environmentální stability krajiny.“

Směrnice o náležitě péči podniků v oblasti udržitelnosti (CSDDD) a její dopady v ČR

Mgr. Ing. Jan Kupčík, Ph.D., advokát, e-mail: ja.kupcik@schoenherreu

Po poměrně turbulentním legislativním procesu nakonec Evropský parlament přijal dne 24. 4. 2024 směrnici o náležitě péči podniků v oblasti udržitelnosti (Corporate Sustainability Due Diligence Directive, CSDDD).

Účelem tohoto unijního předpisu je zajistit, aby společnosti přispívaly k udržitelnému rozvoji. Ukládá jim, aby identifikovaly a zmírňovaly negativní dopady své činnosti na lidská práva a životní prostředí nebo těmto dopadům předcházely. Na výslednou podobu transpozice CSDDD v českém právu si budeme muset počkat, jelikož transpoziční lhůta stanovila směrnice na dva roky. První podniky by tedy měly být vázány povinnostmi stanovenými ve směrnici od ledna 2027.

Koho se CSDDD týká?

Odhaduje se, že podmínky pro aplikovatelnost pravidel dle CSDDD bude přímo splňovat více než 5 000 společností, avšak účinek CSDDD bude mnohem širší, jelikož povinnosti budou dopadat i na dceřiné společnosti ze skupiny, stejně jako nepřímo na dodavatele a odběratele těchto společností.

CSDDD předpokládá postupný vstup v účinnost ve třech vlnách (viz tabulka).

Dopady CSDDD

CSDDD představuje pro společnosti v EU zásadní změnu. Společnosti budou muset provést due diligence, identifikovat a zhodnotit negativní dopady své činnosti na životní prostředí a lidská práva a přijmout opatření, která jim budou předcházet, zmírňovat je nebo je zcela ukončit. Směrnice zahrnuje širokou škálu témat včetně nucené práce, dětské práce, odlesňování nebo ztráty biodiverzity a změny klimatu.

Absence odpovědnosti za výsledek

CSDDD stanovuje firmám povinnost provést určité kroky k tomu, aby stanovených cílů dosáhly, nikoli přímo povinnost jich opravdu dosáhnout. Lze předpokládat, že takto nastavená odpovědnost bude předmětem sporů, zřejmě také v kombinaci s budoucí úpravou tzv. zelených tvrzení (green claims), pokud bude společnost cíle stanovené na základě CSDDD avizovat, ale nedosáhne jich.

Rozsah due diligence

Společnosti spadající do působnosti směrnice budou muset zajistit, aby jejich snahy v oblasti due diligence zahrnovaly nejen jejich vlastní provoz, ale také fungování jejich dceřiných společností a přímých i nepřímých obchodních partnerů v rámci jejich „řetězce činností“. Tento řetězec zahrnuje činnosti směřující tzv. nahoru, jako

je design, těžba, získávání a výroba, stejně jako činnosti směřující tzv. dolů – distribuci, dopravu a skladování. Výjimka platí pro finanční instituce, které budou muset kroky v rámci due diligence podnikat pouze ve vztahu k činnostem na předcházejících trzích (směrem nahoru).

Vyloučení z veřejných zakázek

Dodržování CSDDD se může stát také kritériem pro udělení veřejných zakázek a koncesí národními orgány.

Sankce

Směrnice stanoví dva systémy vynucování: 1. veřejnou větev prostřednictvím národních dozorových orgánů s možností ukládat pokuty a 2. soukromou větev, která poskytuje právo na plnou náhradu škody, kterou způsobilo porušení povinností dle CSDDD.

Jaké kroky by společnosti měly podniknout?

- Analýza obchodních aktivit:** Společnosti by měly provádět analýzu svého řetězce aktivit, identifikovat oblasti s potenciálními negativními dopady a provádět hodnocení dodavatelů.
- Aktualizace a posílení systémů řízení rizik:** Je nutné přijmout a aktualizovat postupy založené na hodnocení rizik a začlenit procesy due diligence do systémů řízení rizik a interních kontrol.
- Implementace upravených compliance dokumentů:** Přijmout a případně upravit dokumentaci shody, včetně kodexů chování.
- Příprava obchodních partnerů:** Obchodní partneři budou muset poskytovat informace a znát povinnosti a závazky podle CSDDD.
- Poskytování vedení a školení:** Zřízení školicího programu pro zaměstnance je klíčové pro to, aby se systém řízení shody podařilo zavést.

Závěr

Implementace CSDDD bude mít významný dopad na podnikatelské prostředí a právní rámec v EU i mimo ni. Lze očekávat nejen nejasnosti ohledně toho, jak konkrétně aplikovat povinnosti dle vnitrostátní úpravy provádějící CSDDD, ale i to, že směrnice může být v ČR transponována jinak než v okolních státech.

Společnosti, kterých se tato regulace bude dotýkat, budou nepochybně potřebovat lokálního poradce s dobrou znalostí problematiky udržitelnosti, kteří zároveň mají dostatečný mezinárodní přesah s ohledem na silné aspekty přeshraničního obchodu v EU a na důsledky zahraničních úprav transponujících CSDDD pro společnosti aktivní v ČR.

Účinnost CSDDD

První rok účinnosti CSDDD*	Společnosti v EU		Společnosti mimo EU	
	Obrat	Počet zaměstnanců	Obrat	Počet zaměstnanců
cca 2027 (tři roky po vstupu v platnost)	1 500 miliard eur celosvětově	5 000	1 500 miliard eur v EU	N/A
cca 2028 (čtyři roky po vstupu v platnost)	900 miliard eur celosvětově	3 000	900 miliard eur v EU	N/A
cca 2029 (pět let po vstupu v platnost)	450 miliard eur celosvětově	1 000	450 miliard eur v EU	N/A

*Přesné datum se bude odvíjet od okamžiku, kdy CSDDD vstoupí v platnost.

První rok účinnosti CSDDD*	Poskytovatelé franšiz a licenci v EU		Poskytovatelé franšiz a licenci mimo EU	
	Obrat	Licenční poplatky	Obrat	Licenční poplatky
cca 2029 (pět let po vstupu v platnost)	80 miliard eur celosvětově	22,5 miliard eur celosvětově	80 miliard eur v EU	22,5 miliard eur v EU

*Přesné datum se bude odvíjet od okamžiku, kdy CSDDD vstoupí v platnost.

Nové standardy „evropských zelených dluhopisů“

JUDr. Kristýna Tupá, Ph.D., LL.M., advokátka, e-mail: krtupa@schoenherr.eu

Na konci roku 2023 došlo k přijetí nařízení o evropských zelených dluhopisech („Nařízení EuGB“), které zavádí standardy aplikovatelné na emitenty tzv. evropských zelených dluhopisů. Nařízení EuGB bude účinné od 21. prosince 2024.

Evropský zelený dluhopis

Označení „evropský zelený dluhopis“ („EuGB“) bude možné využívat pouze ve vztahu k dluhopisům, jejichž emitenti splní požadavky na alokaci výnosů, transparentnost a zveřejňování informací, které ukládá Nařízení EuGB. EuGB bude možné vydat ve vztahu k těm dluhopisům, u nichž emitent uveřejnil prospekt podle nařízení o prospektu („Nařízení o prospektu“).

Alokace výnosů

Nařízení EuGB vyžaduje, aby byly výnosy z EuGB, které získá emitent jejich vydáním, v plné výši alokovány do environmentálně udržitelných hospodářských činností, které jsou v souladu s evropským nařízením o taxonomii („Nařízení o taxonomii“).

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2023/2631, o evropských zelených dluhopisech

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2017/1129, o prospektu

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2020/852, o zřízení rámce pro usnadnění udržitelných investic

Tabulka 1

Před emisí	Po emisí
přehled údajů o EuGB plán kapitálových výdajů (je - li vyhotovován)	zprávy o alokaci výnosů z EuGB zprávy o dopadu EuGB na životní prostředí

Tabulka 2

Standard	EuGB	ICMA
Alokace výnosů	Nejméně 85 % výnosů musí být alokováno do environmentálně udržitelných hospodářských činností a veškeré výnosy musí být alokovány do činností, které přispívají k environmentálním cílům stanoveným Nařízením o taxonomii a významně nepoškozují žádný z environmentálních cílů.	Výnosy by měly sloužit k financování projektů s pozitivním environmentálním dopadem (např. projekty zaměřené na obnovitelné zdroje energie apod.). Emitentům je doporučeno, aby se při alokaci výnosů řídili mimo jiné Nařízením o taxonomii.
Předemisní informace	Emitent vyplní informace do přehledu údajů o EuGB, který je přílohou Nařízení EuGB. Jde mimo jiné o popis environmentální strategie a její odůvodnění, informace o alokaci peněžních prostředků získaných vydáním dluhopisu a dopad peněžních prostředků získaných vydáním dluhopisu na životní prostředí.	Emitent má povinnost investory informovat o cílech udržitelných projektů, o způsobu, jakým emitent určuje, zda projekt splňuje kritérium udržitelnosti či nikoli, a o mechanismech, které emitent zavedl, aby identifikoval a řídil sociální a environmentální rizika.
Poemisní informace	Emitent vydává každých 12 měsíců tzv. výroční zprávu o alokaci peněžních prostředků získaných vydáním EuGB. Emitent dále minimálně jednou během doby platnosti daného dluhopisu a po úplné alokaci peněžních prostředků získaných vydáním tohoto dluhopisu vydá tzv. zprávu o dopadech EuGB na životní prostředí.	Emitent každoročně uveřejní zprávu, která obsahuje informace o alokaci výnosů, popis jednotlivých udržitelných projektů a jejich předpokládaný dopad.
Zhodnocení externích posuzovatelů	Dokumentace vyhotovená podle Nařízení EuGB podléhá revizi externích posuzovatelů.	Externí posouzení se doporučuje, avšak povinné nevyžaduje.

Výjimkou je možnost alokovat maximálně 15 % výnosů z EuGB na hospodářské činnosti, které splňují taxonomické požadavky uvedené výše s výjimkou screeningových kritérií, pokud: (i) kritéria zatím nebyla pro tuto činnost stanovena nebo (ii) jde o činnost prováděnou v kontextu mezinárodní podpory.¹

Transparentnost a zveřejňování informací

Nad rámec informací, které jsou již nyní emitenti povinni uveřejňovat (například informace publikované podle Nařízení o prospektu), budou podle Nařízení EuGB muset vyhotovit následující dokumenty (viz tabulka 1).

Druhy „zelených“ dluhopisů

V praxi budou existovat evropské zelené dluhopisy, jejichž emitenti splňují veškeré požadavky vyplývající z Nařízení EuGB, a ostatní zelené dluhopisy, při jejichž vydávání se tržní praxe řídí dobrovolnými zelenými principy, které vydala Mezinárodní asociace kapitálových trhů. Hlavní rozdíly mezi těmito dluhopisy uvádíme v přehledu (viz tabulka 2).

Výzvy pro emitenty EuGB

Dá se předpokládat, že z krátkodobého hlediska budou emitenti spíše vydávat dluhopisy nabízené jako environmentálně udržitelné (tj. dluhopisy, jejichž výnos bude alokovan na činnosti přispívající k environmentálním cílům) nebo dluhopisy vázané na udržitelnost (tj. dluhopisy navázané na předem stanovené cíle environmentální udržitelnosti) – obě tyto kategorie dluho-

pisů lze nyní vydávat v souladu s pravidly ICMA. Jak vyplývá z výše uvedeného přehledu, jejich primární výhodou je, že se na ně nevztahuje povinnost minimální výše výnosů, které musí být alokovány na environmentálně udržitelné hospodářské činnosti. Jejich emitenti taktéž nemají povinnost zveřejňovat výše uvedené předemisní a poemisní informace a nemusí dokládat posouzení externích poradců.

1. Jedná se například o činnosti vykazované v souladu s mezinárodními pokyny, kritérii a cykly podávání zpráv.

První legislativní počín na téma zelených tvrzení přijat na úrovni EU

Mgr. Monika Voldánová, advokátka, e-mail: m.voldanova@schoenherr.eu

V minulém roce jsme psali o návrhu směrnice o zelených tvrzeních z března 2023 (dále jen „směrnice o zelených tvrzeních“), která bude po ukončení legislativního procesu základním stavebním kamenem evropské legislativy k tomu, aby bylo možné regulovat environmentální tvrzení a bojovat proti tzv. greenwashingu. Další dílek této legislativní skládačky představuje směrnice (EU) 2024/825, kterou se mění směrnice 2005/29/ES a 2011/83/EU, pokud jde o posílení postavení spotřebitelů v rámci zelené transformace prostřednictvím lepší ochrany před nekalými praktikami a prostřednictvím poskytování lepších informací (dále jen „směrnice o posílení postavení spotřebitelů“). Ta byla schválena na začátku tohoto roku a vstoupila v platnost 26. 3. 2024.

Zavedení základních definic

Směrnice o posílení postavení spotřebitelů jako jeden ze svých hlavních bodů zavádí základní definice v oblasti green claims, například samotného termínu „environmentální tvrzení“ – ten směrnice definuje široce jako jakékoli sdělení nebo znázornění v jakékoli formě (například textové, obrazové, symbolické apod.), které uvádí nebo naznačuje, že (i) produkt, značka nebo obchodník mají pozitivní nebo nulový dopad na životní prostředí; (ii) na životní prostředí působí méně škodlivě než soutěžitelé; nebo (iii) v průběhu času svůj dopad na životní prostředí zlepšili.

Nekalé obchodní praktiky

Směrnice o posílení postavení spotřebitelů dále rozšiřuje seznam obchodních praktik, které se budou za všech okolností považovat za nekalé. Nově půjde například o:

- uvádění jakýchkoliv obecných environmentálních tvrzení, tj. tvrzení bez jasné specifikace (například „šetrné k životnímu prostředí“, „biologicky odbouratelné“ apod.). Bude možné je uvádět pouze ve výjimečných případech za podmínky, že obchodník bude schopen prokázat uznávaný vynikající environmentální profil (například dle EN ISO 14024 [typ I]);

- uvádění environmentálního tvrzení o celém produktu nebo podniku, pokud se ve skutečnosti týká pouze určitého aspektu nebo činnosti (například tvrzení, že produkt je vyrobený z recyklovaného materiálu, pokud je z recyklovaného materiálu ve skutečnosti vyrobený pouze obal);
- uvádění tvrzení, že produkt má neutrální, snížený nebo pozitivní dopad na životní prostředí, pokud jde o emise skleníkových plynů, jestliže je takové tvrzení založené na kompenzaci emisí skleníkových plynů (tvrzení jako „CO₂ neutrální“ nebo „nulová uhlíková stopa“ bude možné použít, pouze pokud bude vliv výroby z hlediska celého jeho životního cyklu skutečně neutrální a ne pokud budou jeho emise skleníkových plynů kompenzovány například vysazováním stromů); a
- prezentace právních požadavků jako charakteristických rysů nabídky obchodníka (například že produkt neobsahuje určité látky, pokud jsou tyto

látky pro všechny obdobné produkty zakázány).

Návrh směrnice o zelených tvrzeních

Jak už jsme zmínili v úvodu, směrnice o posílení postavení spotřebitelů bude působit společně se směrnicí o zelených tvrzeních. Proto stručně připomínáme, jak na sebe budou směrnice navazovat. Směrnice o zelených tvrzeních bude adresně upravovat tzv. výslovná environmentální tvrzení, která jsou podmnoužinou výše definovaných environmentálních tvrzení, a to v textové podobě nebo obsažené v označení udržitelnosti. Směrnice o zelených tvrzeních mezi jinými zavede:

- Povinnost obchodníků provádět hodnocení ke zdůvodnění tvrzení. Hodnocení by mělo zahrnovat deset kritérií, včetně povinnosti opírat se o vědecké důkazy a prokázat význam dopadů z hlediska celého životního cyklu výrobku.
- Povinnost poskytnout spolu s tvrzením i průvodní informace a zdůvod-

nění, a to fyzicky spolu s tvrzením anebo prostřednictvím webového odkazu či QR kódu.

- Požadavky pro environmentální systémy certifikace, které udělují označení udržitelnosti, tj. značky důvěry a kvality ve vztahu k environmentálním a sociálním znakům výrobku nebo podniku.
- Požadavky na sankce. Horní limit pokut by měl činit nejméně 4 % ročního obrátu obchodníka v členské zemi nebo v členských zemích, které jsou jednáním dotčeny.

Co bude následovat?

Směrnice o posílení postavení spotřebitelů musí být do národních právních řádů implementována nejpozději do 27. 3. 2027 s účinností implementačních předpisů nejpozději do 27. 9. 2026. Přijetí směrnice o zelených tvrzeních se očekává až po volbách do Evropského parlamentu, které proběhnou letos v červnu. Následně bude muset být opět implementována do národních právních řádů.

Nová pravidla pro zelená tvrzení

Zelená tvrzení se díky nové směrnici dočkala jasné definice a obchodníci budou muset jejich použití dostatečně transparentně zdůvodnit.

Další posílení ochrany spotřebitelů díky nové evropské směrnici

Výstavba nabíječek v urychleném režimu strategické infrastruktury

Mgr. Kateřina Lehečková, advokátka, e-mail: k.leheckova@schoenherreu, Mgr. Natálie Dubská, koncipientka, e-mail: natalie.dubska@schoenherreu

Novela UVDI má zabránit zdržování a blokování výstavby nabíjecí infrastruktury

Láká vás elektromobilita, ale zároveň vás trápí nižší dojezd elektromobilů v kombinaci s nedostatečnou infrastrukturou v ČR? S letošní novelou dříve tzv. liniového zákona svítla naděje na změnu. Novela zákona, nyní nazývaného „ourychlení výstavby strategické infrastruktury (UVDI)“, která vstoupila v platnost od 1. ledna 2024, přináší řadu změn, které mají usnadnit a zrychlit procesy pro plánování, povolování a realizaci nabíjecích a vodíkových čerpacích stanic na transevropské dopravní síti (TEN-T). V tomto článku se zaměříme na praktické implikace této novely pro investory, stavebníky, ale i vlastníky nemovitostí.

Jednou z novinek je zařazení nabíjecích a vodíkových stanic na síti TEN-T do kategorie energetické infrastruktury, která je definována jako veřejně prospěšná stavba, takže její výstavba bude spadat pod zrychlený režim UVDI. Cílem tohoto zařazení je, aby bylo jednodušší a rychlejší získat stavební povolení. Novela UVDI zohledňuje požadavky Evropského parlamentu, který v létě 2023 schválil

nová pravidla pro výstavbu nabíjecí infrastruktury v rámci balíčku „Fit for 55“. Podle těchto pravidel musí být na hlavních evropských silnicích instalovány nabíjecí stanice s minimálním výkonem 400 kW každých 60 km do roku 2026. Do roku 2028 by měl výkon těchto stanic vzrůst na 600 kW. Pro nákladní a autobusovou dopravu by měly být k dispozici nabíjecí možnosti každých 120 km a pro vodíkové čerpací stanice každých 200 km.

Významné novinky

Významné novinky, které novela UVDI přináší a podle zákonodárce mají zabránit zdržování a blokování výstavby nabíjecí infrastruktury, jsou:

- Lhůty se zkracují na polovinu. Lhůty pro podání žalob proti rozhodnutím vydaným v urychleném režimu se zkracují na polovinu. O žalobách proti nabíjecí infrastruktuře musí soud rozhodnout ve lhůtě 90 dnů. To může přinést větší právní jistotu investorům výstavby nabíjecích stanic, avšak nepatří to pro samotné (správní) řízení

o povolení stavby nabíjecí stanice, které je klíčovou částí povolenáčního procesu pro investory.

Omezují se blanketní odvolání. Odvolatel nebude ve vztahu k rozhodnutím týkajícím se staveb v režimu UVDI vyzván k doplnění neúplného odvolání. Pokud se stane, že odvolání nebude úplné nebo ho odvolatel v odvolací lhůtě nedoplní, bude soud přezkoumávat napadené správní rozhodnutí jen v omezeném rozsahu. Tuto tendenci lze ve správních řízeních sledovat již delší dobu.

Správní orgán/soud nevyzývají k odstranění vad podání. Ať už se jedná o výše uvedená odvolání, nebo třeba rozklad či námítky, správní orgán/soud nevyzývá k odstranění vad, a budou-li vady odstraněny až po stanovené lhůtě, ve které se podávají, podání bude posouzeno podle původního znění.

Omezuje se možnost přiznat správní žalobě odkladný účinek. O odkladný účinek správních žalob podaných

Udržitelná

TEN-T

Politika transevropské dopravní sítě musí reagovat a být v souladu s cíli EU v oblasti snížení skleníkových plynů a rozvoje elektromobility. Zařazení nabíjecích a vodíkových stanic do kategorie veřejně prospěšných staveb by mělo umožnit zrychlení procesu získání stavebního povolení.

proti rozhodnutím týkajícím se nabíječek bude možné žádat pouze společně s žalobou. Dosud bylo možné o odkladný účinek požádat také v průběhu řízení. Nicméně obecně (správní) soudy tento prostředek doposud stejně příliš neaplikovaly.

Povinnost umožnit vstup na cizí pozemek – každý vlastník nemovitosti je povinen umožnit provádění měření a průzkumných prací v rámci přípravy stavby. Za tímto účelem mají oprávněný investor a jím zmocněné osoby právo vstupovat a vjíždět na cizí nemovitosti. Takové osoby mají povinnost co nejvíce šetřit práva vlastníků dotčených nemovitostí a nejméně 14 dní předem jim písemně oznámit, že budou na jejich nemovitosti provádět práce. Vznikne-li vlastníkově nemovitosti v důsledku výkonu výše uvedených práv újma na majetku, má právo na přiměřenou jednorázovou náhradu ve výši dvojnásobku částky stanovené dle zákona o oceňování majetku.

Závěr

Novela UVDI přináší řadu změn, které mají usnadnit a zrychlit výstavbu nabíječek a vodíkových stanic na síti TEN-T. Tyto změny mají v souladu s cíli Evropské unie přispět ke snížení emisí skleníkových plynů a podpořit rozvoj elektromobility. Pro investory, stavebníky a provozovatele nabíjecí infrastruktury je důležité se seznámit s novými pravidly a využít možnosti, které jim nabízí zrychlený režim UVDI. V zájmu úspěšné realizace projektů doporučujeme již v samém začátku zapojit právní poradce, kteří dále pomohou s přípravou, s vyřizováním povolení a v neposlední řadě s ochranou jejich zájmů v případě sporů. V naší advokátní kanceláři se specializujeme na energetické a realitní/stavební právo a rádi vám poskytneme kvalifikované a individuální poradenství.

Kolik bereš v práci? Pššt! O tom se nemluví... Anebo?

Mgr. Helena Hangler, advokátka, e-mail: h.hangler@schoenherreu

ESG se promítá do řady oblastí práva, pracovní právo nevyjímaje. Jedním z nejnovějších příspěvků je přijetí směrnice č. 2023/970, o transparentnosti odměňování (dále jen „Směrnice“). Cílem této Směrnice je prostřednictvím různých opatření zabránit tomu, aby vznikala tzv. pay gap, tedy nerovnost v odměňování mezi muži a ženami. Směrnice mají členské státy implementovat do 7. 6. 2026.

Že v České republice je odměňování netransparentní a utajovanou skutečností, všichni dobře víme. Ale právě vinou netransparentnosti vznikají, a hlavně mohou dlouhou dobu existovat neodůvodněné rozdíly ve mzdách mezi zaměstnanci, kteří přitom vykonávají stejnou práci. Někdy je to způsobeno zkrátka tím, že je potřeba sehnat na trhu dalšího zaměstnance tzv. za každou cenu. A někdy to prostě „tak je“. V pořádku to ale samozřejmě není.

Již nyní v oblasti odměňování stanoví zákoník práce základní zásadu, že za stejnou práci či práci stejné hodnoty náleží stejná odměna. Směrnice na této zásadě stojí a dále ji rozvíjí ve vztahu k rozdílům mezi odměnami mužů a žen tím, že zavádí řadu povinností, zejména pak povinnost informovat o mzdových podmínkách.

Na koho bude úprava dopadat?

Úprava Směrnice bude dopadat jak na veřejný, tak i na soukromý sektor. Speciální povinnosti pak budou vznikat zaměstnavatelům se 100 a více zaměstnanci. Pravidla se budou aplikovat na zaměstnance bez ohledu na to, zda pracují na dobu určitou, neurčitou, či částečný úvazek, nebo na to, zda jde o zaměstnance agenturního.

Z čeho se počítá pay gap aneb co je „odměna“?

Odměnou ve smyslu Směrnice je nejenom vlastní mzda za práci, ale i vedlejší plnění, typicky pak osobní ohodnocení či jiné formy bonusů. I na tyto složky bude tedy dopadat úprava Směrnice a povinnosti s ní související.

Uchazeči o zaměstnání

Pro odstranění diskriminace je nutná transparentnost ještě před tím, než vznikne pracovní smlouva. Směrnice proto upravuje povinnosti vůči uchazečům o zaměstnání. Uplatní se v zásadě tři základní povinnosti:

- informovat předem o nástupní mzdě či mzdovém rozmezí v návaznosti na objektivní kritéria (jakož i o případných ustanoveních kolektivní smlouvy, pokud se nějaká na zaměstnavatele aplikuje). Tato informace musí být uchazeči k dispozici předem, již před zahájením výběrového řízení (pohovoru) na danou pozici – typicky tedy již např. v inzerátu na volné místo;
- zaměstnavatelé nesmí vyžadovat informace o mzdách uchazečů v předchozích zaměstnáních; a
- nábor zaměstnanců, jakož i inzeráty na volná pracovní místa musí být genderově neutrální, tedy například hledá se „právník/íčka“.

Informační povinnosti zaměstnavatelů

Informační povinnost zaměstnavatelů dle Směrnice lze rozdělit do dvou skupin:

- informace, které musí zaměstnavatelé poskytnout automaticky; a
- informace poskytované na žádost zaměstnance.

Co se první kategorie týče, platí, že všichni zaměstnavatelé (výjimku mohou členské státy přiznat nejvýše zaměstnavatelům s 50 a méně zaměstnanci) jsou povinni zpřístupnit svým zaměstnancům

(i) kritéria, která se používají ke stanovení mzdy, (ii) jednotlivé úrovně odměňování a (iii) obecné postup v odměňování pracovníků.

Každý zaměstnanec bude mít právo vyžádat si od zaměstnavatele písemně informace o svém individuálním mzdovém zařazení a o průměrných úrovních odměňování pracovníků, kteří vykonávají stejnou práci nebo práci stejné hodnoty, a to rozdělených podle pohlaví. Jinými slovy každý zaměstnanec bude moci od zaměstnavatele požadovat informaci o tom, jaké mzdové podmínky u něj mají srovnatelní zaměstnanci. O tomto právu musí zaměstnavatel všechny své zaměstnance pravidelně informovat, a to nejméně jednou za rok. Zároveň ovšem platí, že zaměstnavatelé mohou požadovat, aby tyto informace zaměstnanec nepoužil pro jiný účel (např. je neoprávněně neposkytl konkurentovi zaměstnavatele). Do jaké míry ovšem bude toto ustanovení vůči zaměstnanci vůbec vymahatelné (zejména pak jak by zaměstnavatel mohl porušení tohoto závazku zaměstnanci prokázat), je více než sporné.

Informace musí být poskytnuty ve formátu přístupném i osobám se zdravotním postižením. Není zcela jasné, o jaký formát by se mělo jednat, zejména pak i proto, že mezi adresáty informací jsou i uchazeči o práci, o charakteru jejichž postižení zaměstnavatel nemusí vůbec vědět (není tak jasné, zda bude např. prosté zveřejnění např. na webových stránkách postačující).

Transparentnost proti diskriminaci

Splnění nových povinností podle směrnice o transparentnosti odměňování bude od zaměstnavatelů vyžadovat mimo jiné i velmi pečlivou klasifikaci jednotlivých pozic podle objektivních kritérií, což pro ně bezesporu představuje další administrativní zátěž.

Pravidelný reporting – 100 a více zaměstnanců

Zaměstnavatelé se 100 a více zaměstnanci budou povinni pravidelně reportovat o rozdílu v odměňování žen a mužů ve svých organizacích. Tyto informace by měly být poskytovány počínaje datem 7. 6. 2027, respektive 7. 6. 2031 a následně dle množství zaměstnanců daného zaměstnavatele opakovány buď jednou ročně, nebo v intervalu tří let.

Tyto reporty budou primárně dostávat státní orgány, ale v dílčím rozsahu je musí dostávat k dispozici všichni zaměstnanci a zástupci zaměstnanců daného zaměstnavatele. Konkrétně musí zaměstnavatel všem svým zaměstnancům poskytnout zprávu o pay gapu členěnou podle kategorií zaměstnanců, a to dle základní mzdy a dalších složek.

Pokud zaměstnavatel nepodloží rozdíl v odměňování mužů a žen objektivními, s pohlavím nesouvisejícími kritérii, je povinen situaci v přiměřené lhůtě napravit. Je nasnadě, že pokud mzda dotčených zaměstnanců bude sjednána v pracovní smlouvě či jiné dohodě, zaměstnanci (muži) pobírající vyšší mzdy pravděpodobně nepřistoupí na snížení své odměny na úroveň nižší (žen) dobrovolně. Lze tak předpokládat, že v takovém případě zaměstnavatel bude muset odměnu některým pracovníkům navýšit.

Doložky mlčenlivosti o mzdových podmínkách ve smlouvách

Směrnice zapovídá, aby zaměstnancům někdo bránil v možnosti sdělovat informace o své odměně, pokud tím sledují zajištění rovnosti v odměňování. Jinými slovy Směrnice umožňuje zaměstnancům informovat o svém odměňování své kolegy na pracovišti (bude tedy možné porovnat si odměnu se svými kolegy bez obavy, že za to přijde postih od zaměstnavatele).

V českém kontextu se nejedná o ni jak revoluční pravidlo. Veřejný ochránce práv již dlouhodobě upozorňuje na to, že netransparentnost odměňování a doložky mlčenlivosti v pracovních smlouvách vedou k nerovnému odměňování či diskriminaci na pracovišti. Plošné doložky ukládající povinnost utajovat své mzdové podmínky označil již v roce 2020 ve svém zveřejněném stanovisku výslovně za protiprávní.

Co odůvodní rozdíl v odměňování?

Dle Směrnice existují v zásadě čtyři základní faktory, které odůvodňují rozdíl v odměňování mezi muži a ženami. Jedná se o dovednosti, úsilí, odpovědnost a pracovní podmínky. Vedle toho lze zohlednit i další faktory, pokud jsou

Konec nerovnosti
v odměňování mužů
a žen?

pokračuje na straně 8

Kolik bereš v práci? Pššt! O tom se nemluví... Anebo?

Mgr. Helena Hangler, advokátka, e-mail: h.hangler@schoenherr.eu

pokračuje ze strany 7
relevantní pro konkrétní pracovní pozici a nejsou diskriminační.

A co koncern?

Směrnice předjímá, že zásada rovnosti v odměňování se neuplatní pouze v rámci jednoho subjektu (zaměstnavatele), ale je aplikovatelná i v rámci kon-

Doporučení veřejného ochránce práv k doložkám mlčenlivosti k výši odměny

cernu, holdingu či podobných seskupení. Obecně se uplatní všude tam, kde je takzvaný jediný zdroj, který stanoví podmínky odměňování.

Směrnice explicitně neuvádí, že toto neplatí pro koncerny, jejichž dočasně společností působí na území různých členských států. Přesto lze dovodit, že – i s ohledem na různost úpravy minimální mzdy či povinných příplatků v každém členském státě – nebude možné aplikovat zásadu rovnosti v odměňování v těchto přeshraničních případech.

Nároky poškozeného zaměstnance

Poškozený zaměstnanec se může na zaměstnavateli domáhat náhrady škody, tedy vyrovnání nevyplacené odměny, včetně prémie. Požadovat ovšem může i náhradu za ušlé příležitosti či nemajetkovou újmu. Zároveň se může domáhat toho, aby byl vydán příkaz k zastavení

protiprávního jednání, tedy rozdílnosti odměňování, jakož i příkaz k přijetí opatření, která poskytování stejné odměny zajistí.

Obrácené důkazní břemeno

Směrnice uplatňuje, jako již další v řadě (viz například směrnice o whistleblowingu č. 2019/1937), takzvané obrácené důkazní břemeno. Pokud tedy zaměstnanec jakožto žalobce předloží soudu skutečnosti nasvědčující, že žalovaný zaměstnavatel přímo či nepřímo diskriminuje ve vztahu k odměňování, přeneše se důkazní břemeno na tohoto zaměstnavatele, který musí prokázat, že k diskriminaci v oblasti odměňování nedošlo.

Shrnutí

Směrnice přináší řadu nových povinností, zejména informačního charakte-

ru. Splnit některé z nich bude relativně jednoduché, např. sdělit rozmezí (ve výši od-do) nástupní mzdy uchazečům již přímo v inzerátu volné pozice (ostatně to se již v řadě případů v praxi děje).

Vedle toho bude ale třeba rozdělit všechny zaměstnance do mzdových stupňů. Tomu musí bezesporu předcházet vyhodnocení jednotlivých pozic dle objektivních kritérií. To může být velmi obtížné, zejména při určování, zda se jedná či nejedná o práci stejné hodnoty. Členské státy by v tomto směru měly zaměstnavatelům poskytnout metodologickou pomoc a systémy, jak takový vnitřní audit realizovat. Bude to ale zcela jistě znamenat, minimálně na počátku, další administrativní zátěž pro zaměstnavatele.

Zároveň se zaměstnavatelé musí připravit i na další povinnosti, ale hlavně akceptovat skutečnost, že jejich mzdová politika již nebude zcela tajná.

kontakty

Praha

Jindřišská 16
CZ-110 00 Praha 1
T: +420 225 996 500
E: office.czechrepublic@schoenherr.eu

Bělehrad

Bulevar vojvode Bojovića 6-8
SRB-11000 Beograd
T: +381 11 320 26 00
E: office@schoenherr.rs

Bratislava

Prievozská 4/A (Apollo II)
SK-821 09 Bratislava
T: +421 2 57 10 07 01
E: office.slovakia@schoenherr.eu

Brusel

Rue du Congrès 5
B-1000 Bruxelles
T: +32 2 743 40 40
E: office.belgium@schoenherr.eu

Budapešť

Váci út 76
H-1133 Budapest
T: +36 1 870 07 00
E: office.hungary@schoenherr.eu

Bukurešť

Blvd. Dacia Nr. 30
RO-010413 București
T: +40 21 319 67 90
E: office.romania@schoenherr.eu

Istanbul

Levent Mah. Mektep Sok. No:14
TK-34330 Beşiktaş – Istanbul
T: +90 212 324 70 70
E: office.turkiye@schoenherr.eu

Kišiněv

Str. Alexandru Lapusneanu 3
MD-2004 Chișinău
T: +373 22 240 300
E: office.moldova@schoenherr.eu

Linz

Herrenstraße 6
A-4020 Linz
T: +43 732 27 27 00 27
E: office.linz@schoenherr.eu

Lublň

Tomšičeva 3
SI-1000 Ljubljana
T: +386 1 200 09 80
E: office.slovenia@schoenherr.eu

Podgorica

Bulevar Džordža Vašingtona 98,
The Capital Plaza, VIII Floor
ME-81000 Podgorica
E: office.montenegro@schoenherr.eu

Sofie

Alabin 56
BG-1000 Sofia
T: +359 2 933 10 70
E: office.bulgaria@schoenherr.eu

Varšava

Pl. Stanisława Małachowskiego 2
PL-00-066 Warszawa
T: +48 22 223 09 00
E: office.poland@schoenherr.eu

Viedeň (centrála)

Schottenring 19
A-1010 Wien
T: +43 1 534 37 0
E: office.austria@schoenherr.eu

Záhřeb

Prilaz Gjüre Deželica 19
HR-10000 Zagreb
T: +385 1 481 32 44
E: office.croatia@schoenherr.eu

www.schoenherr.eu

schönherr
straight to the point

SCHÖNHERR Journal, ročník IX, vydání 1/2024, datum vydání 17. 6. 2024

Vydavatel: Schönherr Rechtsanwälte GmbH, organizační složka, Jindřišská 16, 110 00 Praha – Nové Město, IČ: 06518974, e-mail: office.czechrepublic@schoenherr.eu, www.schoenherr.eu | Produkce a grafické zpracování: Corporate Publishing s.r.o., U Golfu 565, 109 00 Praha 10, www.copu.cz | Redakce: Mgr. Pavel Bederka, Mgr. Natálie Dubská, Mgr. Helena Hangler, Mgr. Ing. Jan Kupčík, Ph.D., Mgr. Kateřina Lehečková, JUDr. Kristýna Tupá, Ph.D., LL.M., Mgr. Monika Voldánová | Client Service Manager: Ing. Martina Sionková | Foto: archiv firmy, shutterstock.com | Jazyková úprava: Petr Behún, Proofreading.cz | Volné neprodejné | Registrace: MK ČR E 22392, vychází 2x ročně | Tisk: Tiskárna Daniel s.r.o.